

SDP:n puoluehallituksen lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Valtionvarainministeriön lausuntopyyntö VM162:00/2011

Yleistä

Vahva peruskunta ja sen vahva ja uudistuva oma palvelutuotanto on edellytys pohjoismaisen hyvinvointivaltion menestykselle myös jatkossa. Tulevat haasteet niin väestön ikääntymisen, työvoiman saatavuuden kuin yhteiskuntarakenteen pirstoutumisen osalta ovat niin merkittävät, että palvelujen saatavuuden varmistamiseksi myös tulevaisuudessa kuntarakennetta on uudistettava. SDP kannattaa sellaista vahvoin peruskuntiin pohjautuvaa kuntarakennetta, joka edistää talouden kasvua ja työllisyyttä. Harvaan asutulla seudulla tai pitkien etäisyyksien vuoksi ei kaikkialla välttämättä voida muodostaa vahvoja peruskuntia. Tällöin tulee pyrkiä ratkaisuihin, joilla turvataan peruspalvelujen järjestäminen kuntien välisellä yhteistyöllä. Kaupunkiseutujen yhteistyötä on tiivistettävä niin, että kuntien ja alueiden eriytymiskehitystä voidaan hillitä. Metropolialueella on toteutettava metropolihallinto.

Selvitysvelvollisuudesta

Kuntarakennelakiluonnos on luonteeltaan prosessilaki ja määrittelee ne kriteerit ja aikataulut, joilla kuntia ohjataan käymään neuvotteluja alueillaan. SDP pitää kunnallisen itsehallinnon periaatteen mukaisena, että kunnat itse tekevät mahdolliset liittymispäätökset. Samalla on kuitenkin hyvä, että laki ohjaa kuntia käymään keskusteluja ja neuvotteluja vahvempien rakenteiden löytämiseksi. SDP pitää valittuja selvityspäätöksiä (palveluiden edellyttämä väestöpohja; työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne sekä kunnan taloudellinen tilanne) tarkoituksenmukaisina.

Valtioneuvoston toimivallasta

Esityksessä ei laajennettaisi valtioneuvoston toimivaltaa päättää yleisesti kuntien yhdistymisestä kuntien valtuustojen sitä vastustaessa. Päätöksenteko kuntien yhdistymisestä perustuisi pääsääntöisesti kuntien yhteiseen esitykseen. Ainoa poikkeus tästä on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn kytketty valtioneuvoston toimivalta päättää kuntien yhdistymisestä. SDP pitää valtioneuvoston nykyistä toimivaltaa riittävänä.

Määräajoista ja menettelyistä

Lakiluonnoksessa säädetään kuntien velvollisuudesta ilmoittaa valtioneuvostolle 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Kuntien ilmoitusten ja loppuvuoden 2013 tilannearvion tulee olla pohjana hallituksen arvioidessa kuntauudistuksen jatkoa ja etenemistä vuoden 2013 lopussa.

Kunta- ja soteuudistusten yhteensovittamisesta

Ennen lopullisen lakiesityksen antamista on tärkeää, että hallitus yhteen sovittaa sekä sisällöllisesti että aikataulullisesti meneillään olevan kuntarakennemuutoksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen. Suomen mittakaavassa poikkeuksellisen suuret uudistukset ovat toteutettavissa vain, mikäli niiden päämäärät ja käytettävät keinot ovat riittävän selkeät ja myös kuntakentän toimijoiden hahmotettavissa. SDP pitää tärkeänä, että hallitus antaa vielä kevään 2013 aikana kunnille selvät askelmerkit molempien uudistusten osalta ja pyrkii siten vaikuttamaan uudistusten positiiviseen etenemiseen paikallistasolla.

Yhteistyö henkilöstöjärjestöjen kanssa

Kunta-alan henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt suhtautuvat kuntauudistukseen myönteisesti ymmärtäen uudistuksen välttämättömyyden huoltosuhteen ja elinkeinorakenteen muuttuessa. Kuntakoon kasvaessa uudistus vaikuttaa kuntien henkilöstöön muuttaen työkuultuureja, työnkuvia, työtehtäviä, työyhteisöjä ym. Kuntarakennelaki ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulevat vaikuttamaan kuntien henkilöstöön monin tavoin, ja siksi SDP:n mielestä on tärkeää sekä kuntatasolla että valtakunnallisessa valmistelussa huolehtia työntekijäjärjestöjen mahdollisuuksista osallistua uudistuksen suunnittelutyöhön.

SDP pitää tärkeänä, että lausuntokierroksen tulokset analysoidaan ja kuntien sekä alueiden tahtotila toimii yhtenä jatkovalmistelun keskeisenä ohjaavana tekijänä.

7.3.2013

SDP:n puoluehallitus